

Aleg 256

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o nagłym wniosku posła Starucha i towarzyszy w sprawie wstrzymywania emigracyi sezonowej przez c. k. Starostwa wraz z rezolucją posła Okuniewskiego o wydanie nowego okólnika normującego wydawanie paszportów dla zarobkującej ludności, ściśle na podstawie artykułu IV. ustawy zasadniczej i t. d.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z dnia 21 lutego 1914 uzasadniał poseł Staruch swój nagły wniosek o wezwanie c. k. Rządu, by polecił władzom, ażeby nie robiły żadnej trudności robotniczej emigracyi. Uzasadniając swój wniosek podnosił poseł Staruch rozmaite dosadne, a nawet ciężkie zarzuty przeciw c. k. Starostwom, urządnikom politycznym i c. k. żandarmeryi, które to organa używać mają wszelkich możliwych sposobów, celem powstrzymania emigracyi sezonowej i emigracyi do Ameryki.

Postępowanie takie w roku klęsk elementarnych oraz w czasie klęski głodowej nie odpowiada zdaniem wnioskodawcy powadze rządu, a przytem przeciwnie jest obowiązującym ustawom.

Na ten temat wywiązała się bardzo obszerna dyskusya, w której zabierali głos posłowie prawie ze wszystkich stron izby, popierając wniosek nagły posła Starucha, a poseł dr. Okuniewski dodatkowo do wniosku posła Starucha postawił rezolucję następującą: „Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wydał do c. k. Starostw w Galicyi nowy okólnik, normujący wydawanie paszportów dla zarobkującej ludności ściśle na podstawie art. IV. ust. zasadniczej z 21 grudnia 1867 Dz. p. p. Nr. 142 rozporządzenia ministerjalnego z 10 maja 1867 Dz. pp. Nr. 80, tudzież ustawy wojskowej Nr. 44 Cz. I § 8 p. w. Cz. III. normujących tylko okres czasu, na jaki paszport ma być wydany.

Rezolucya posła Dr. Okuniewskiego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu jest również przedmiotem niniejszego sprawozdania.

W toku swego przemówienia podnosił wnioskodawca między innymi, że samowola niektórych c. k. Starostw doszła do tych granic, iż wprost odmawiali wydawania dokumentów podróży z obawy przed odpowiedzialnością, albowiem zdaniem mowcy wydany miał być przez c. k. Namiestnictwo okólnik do c. k. Starostw, nakazujący powstrzymywanie emigracyi.

Ponieważ w ten sposób zrobiony został zarzut c. k. Namiestnictwu względnie reprezentantowi c. k. Rządu krajowego, przeto Jego Eksc. P. Namiestnik nie wyczekując zakończenia dyskusyi, zabrał głos i oświadczył, że o wydaniu tego rodzaju okólnika żadnej nie ma wiadomości, że natomiast wydał okólnik z dnia 17 lutego 1914 r., w którym zaleca podwładnym sobie urządnikom, aby przy wydawaniu dokumentów emigracyjnych nie robili interesowanym trudności, a natomiast przestrzegali przepisów dotyczących ruchu emigracyjnego. Oświadczenie przedstawiciela c. k. Rządu krajowego

uważać należy niewątpliwie za prawdziwe, zdarzać się jednak mogą wypadki, bo to jest rzeczą ludzką, że niejednokrotnie funkcjonaryusze władz politycznych mogą bezwiednie, albo też dla nadzwyczajnej ścisłości błędnie stosować przepisy normujące wychodźstwo lub też przepisy o dokumentach podróży, dlatego nie od rzeczy będzie przy tej sprawie jakiś czas zatrzymać się.

W myśl art. IV. ustawy zasadniczej z 21 grudnia 1867 Dz. u. p. Nr. 142 wolność wychodźstwa jest dozwoloną, a ograniczoną została tylko obowiązkiem wojskowym, to też przy uwzględnieniu przepisu § 8 ust. wojskowej część III nie należy nikomu czynić trudności przy emigracji, zwłaszcza za zarobkiem w ciężkich czasach ekonomicznych, a to tem bardziej, że w myśl § 18 rozp. z 10 maja 1867 Dz. u. p. Nr. 80 włożono na władze obowiązek, aby sprawy wydawania dokumentów podróży z możliwym pośpiechem załatwiałek.

Jeżeliby więc wobec wyraźnych przepisów ustaw zasadniczych przepisów wojskowych i przepisów paszportowych inaczej dźać się miało, jak te przepisy zarządzają, to zażalenia i skargi w tym kierunku musiałyby mieć pełne uzasadnienie.

Ruch emigracyjny to sprawa bardzo trudna i dotąd zgoła nie uregulowana i rzeczą jest rządu centralnego sprawę tą raz doprowadzić do porządku, przepisy ujednostajnić, inaczej w każdej prowincyi w pasie pogranicznym co innego dźać się będzie, choćby w Galicyi wszelkich przepisów najsumienniej przestrzegano, a ludność nie uchroni się od aresztowań nawet w Wiedniu, jeżeli popisowi z zaszytymi kartami okrętowymi za podszewką od służby wojskowej uwalniać się będą chcieli, a tym sposobem do wyroków sądowych za przekroczenia przepisów o służbie wojskowej doprowadzić będą.

Państwo jako takie bronić się musi, co słusznie podniósł reprezentant rządu krajowego w swej deklaracji, o której wyżej mowa, a jeżeli się broni, to tylko na punkcie obowiązku obywateli tego państwa pod względem służby wojskowej, to też spychanie odpowiedzialności na rząd krajowy i tylko na ten rząd — nie zdaje się być usprawiedliwionem.

Wniosek nagły wnioskodawcy brzmi: „Wzywa się c. k. Rząd o polecenie władzom, ażeby nie robiły żadnej trudności dla robotniczej ludności“. Tak zdaniem komisji administracyjnej kwestyi bez zastrzeżeń stawiać nie można, bo nie robienie żadnej trudności stoi w sprzeczności wyraźnej z rezolucyą posła dra Okuniewskiego, który, powołując się na artykuł IV. ustawy zasadniczej z 21 grudnia 1867. az. p. p. N. 142 stanowiący o wolności przesiedlania się i emigracji, musi przyjąć ogr niczenie pod względem służby wojskowej, musi przyjąć ograniczenie ze względu na przepis §. 44 Cz. I. ust. wojskowej, oraz na przepis §. 8 Cz. III. tejże ustawy.

Jeżeli się do tego doda przepisy rozp. min. z 10 maja 1867. Dz. p. p. N. 80. a w szczególności przepis §. 16. tego rozporządzenia, na które się zresztą i poseł dr. Okuniewski powołuje, to w licznych wypadkach musi władza prowadzić dochodzenia i badania, które uniknąć się nie dadzą — inaczej musiałyby się z drugiej strony popchnąć funkcjonaryuszy władz politycznych do nadużycia władzy urzędowej, a taki kierunek z Wysokiego Sejmu żadną miarą wyjść nie może, bo znaczyłyby to, że kończy się porządek prawny, a nastaje bezprawie.

To zajmując stanowisko słowo wniosku posła Starucha — „żadnej“ — winno być zmienione na „nieuzasadnionej“.

Komisja administracyjna sądzi, że intencyą było wnioskodawców wobec oświadczenia Excell. p. N. miestnika, aby wydanem było zarządzenie przypominające podwładnym organom przestrzeganie istniejących przepisów o wydawaniu dokumentów podróży i o emigracji, celem ujednostajnienia służby i możności emigrowania czy sezonowego, czy też zamorskiego, w tem też przekonaniu wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Ze względu na to, że ruch emigracyjny, przejawiający się w kraju szczególnie w ostatnich latach klęsk elementarnych, ma wybitny i niewątpliwy charakter emigracji zarobkowej, a nie emigracji stałej w ścisłym tego słowa znaczeniu i że wstrzymywanie emigracji zarobkowej nie jest w ustawach uzasadnionem, a w obecnych wyjątkowych stosunkach wprost szkodliwem, wzywa się c. k. Rząd o polecenie władzom,

by uwzględniając tę różnicę, nie czyniły w wykonywaniu administracyi emigracyjnej trudności nieuzasadnionych odnośnie do emigracyi zarobkowej czyli sezonowej.

2) Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wydał do podwładnych władz okólnik i okólnik ten należycie ogłosił, a to okólnik przepisujący wydawanie paszportów dla zarobkującej ludności na podstawie art. IV. ustawy zasadniczej z 21 grudnia 1876. Dz. p. p. N. 142, rozporządzenia ministeryalnego z 10 maja 1867. Dz. p. p. N. 80 tudzież § 44 ustawy wojskowej Cz. I. i § 8. ustawy wojskowej Cz. III. normujących tylko okres czasu, na jaki paszport ma być wydany.

Przewodniczący
Łahodyński.

Sprawozdawca
Mals.

3
by wyrażenia to niżej, a z tymże w wykonaniu administracji emigracyjnej
właściwość wyrażenia oznacza do emigracji zarobkowej czyli sezonowej.
§ 1. Wzrost się o 1. Kasa, który wpał do podwójnych władz okręgowych i okrę-
gów w zakresie ogólnym, a to obywateli krajowych i zagranicznych paszportów dla zarob-
kującej ludności, w podstawie art. IV ustawy konstytucyjnej z 21 grudnia 1870. Dz.
p. o. 142, rozporządzenia ministerstwa z 10 maja 1887. Dz. p. N. 80 i dalej
§ 10 ustawy o paszportach Dz. I § 8 ustawy o paszportach Dz. III. normujących tylko okres
wzrostu na jaki paszport ma być wydany.

Wykonawca
Miasa.

Wykonawca
Kuchnia.